

STEPHEN KING

A kaszás képmása

Tavaly hoztuk ide föl, méghozzá nem is akárhogy - mondta Mr. Carlin, miközben megmászta a lépcsőket.

- Persze kézből. Máshogy nem ment volna. Még mielőtt kivettük volna a keretből a szalonban, bebiztosítottuk a Lloyd's-nál. Ez az egyetlen cég volt hajlandó az általunk elképzelt összegért biztosítani.

Spangler nem szólt. Ez az ember bolond. Johnson Spangler pedig már rég megtanulta, hogy a bolondokkal nem kell foglalkozni.

- Negyedmillió dollárra biztosítottuk - folytatta Mr. Carlin, amikor fölértek az első emeleti pihenőre. Ajka félig keserűen, félig tréfásan meggörbült.

- És amit ér, az sem akármennyi.

Zömök kis ember volt, de kövérnek nem nevezhető, keret nélküli szemüveggel és leburnult kopasz fejjel, ami úgy fénylett, akár egy lelakkozott röplabda. Egy, az első emeleti folyosó mahagóni árnyékait tükröző páncélruha meredt rájuk érzéketlenül. A folyosó hosszú volt, és Spangler hűvös, szakértő tekintettel méregette a falakat és a drapériákat. Samuel Claggert bőségesen szórta a pénzét mindenre, de nem igazán jó ízléssel. Mint az 1800-as évek annyi önerőből feltört iparmágnása, ő sem volt több, mint egy magát gyűjtőnek valló ócskás, olyan vászon szörnyszülemények, szemétképek való regények, drága marhabőr kötésű költészeti antológiák, és iszonyú szoborféleségek nagy műértője, amelyeket ő mind művészetnek tartott. Idefönt a falakat marokkói függönyimitációk borították - az elárasztották talán jobb szó lenne rá -, számtalan (és, semmi kétség, névtelen mesterektől származó) Madonna, karján számtalan glóriás kiseddel, míg a háttérben számtalan angyal szállongott erre-arra, fura, csavart gyertyatartók, valamint egy rémséges és közönségesen díszes csillár, tetején egy érzékeny vigyorgó nimfácskával.

A vén gazember persze beszerezett egy-két érdekesebb darabot is; ez már az átlagolás törvényéből következik.

Így aztán, ha a Samuel Claggert Privát Emlékmúzeum (óránkénti tárlatvezetés felnőtteknek 1 dollár, gyermekeknek 50 cent - undorító) kiállított tárgyainak 98 százaléka szemét volt is, még mindig megmaradt az a két százalék, mint például a Coombs puska a konyhai tűzhely fölött, a különös kis *camera obscura* a szalonban, no és természetesen a...

- A Delver tükört egy igazán szerencsétlen... incidens után hoztuk föl ide - szólalt meg Mr. Carlin hirtelen, nyilvánvalóan a lépcső folytatásánál függő, ismeretlen férfit ábrázoló kísérteties arckép ösztönzésére. - Többször is előfordult már ilyesmi - éles szavak, vad kitörések -, de ez alkalommal kifejezetten a tükör *elpusztítása* volt a cél.

A hölgy, bizonyos Miss Sandra Bates, egy kővel a zsebében jött be. Szerencsére rosszul célzott, így csak a keret egyik sarkát rongálta meg. A tükörnek semmi baja nem esett. A Bates lánynak volt egy bátyja...

- Nem szükséges tárlatvezetést tartania - szólt halkán Spangler. - Jól ismerem a Delver-tükör történetét.

- Lenyűgöző nem? - Carlin furcsán, ferdén pillantott rá. - Ott volt az az angol hercegnő 1709-ben... aztán az a pennsylvaniai szőnyegkereskedő... nem is beszélve a...

- Jól ismerem a történetét - ismételte halkán Spangler. - Engem a megmunkálása érdekel. Aztán még persze ott van a hitelesség kérdése is...

- A hitelessége! - Mr. Carlin fölkuncogott, szárazon, mintha a lépcső alatt egy szekrényben csontok koccantak volna össze. - Szakértők vizsgálták már, Mr. Spangler.

- Akárcsak a Lemlier féle Stradivarit.

- Ez igaz - mondta Mr. Carlin sóhajtva -, de egyetlen Stradivari sem rendelkezett a... Delver-tükör nyugtalanító képességével.

- Igen, ez kétségtelen - felelte Spangler enyhén szentelen hangon. Belátta már, hogy Carlint képtelen leállítani; a férfi agya tökéletes összhangban van korával. - Kétségtelen.

A harmadik és negyedik lépcsősort csöndben mászták meg. Ahogy egyre közelebb értek a zezugos épület tetejéhez, úgy vált mind nyomasztóbbá a hőség és a sötétség a felsőbb galériákon. A forrósággal együtt hátborzongató bűz csapta meg, melyet Spangler már jól ismert, hisz egész felnőtt életét ilyen szagban töltötte - az árnyékos sarkokban heverő, hosszú ideje döglött legyek szaga volt ez, a nedves rothadás és a vakolat mögött motozó tetvek szaga. A régiség szaga, ami csak a múzeumokra és a mauzóleumokra jellemző. Elképzelte, hogy ugyanez a szag áradhat egy szűz lány sírjából is, ha már negyven éve halott. Idefönt a műtárgyak egymás hegyén-hátán heverték, igazi ócskásbolti bőségben; Mr. Carlin átvezette Spanglert a szobrok, megrongálódott rájáru portrék, cikornyás, aranytálcás madárkalitkák és egy ősi tandem szétszerelt vázának útvesztőjén. A szemközti falhoz vezette, ahol egy kettős létra állt a mennyezetben nyíló csapóajtó alatt. Poros lakat lógott az ajtón. Balról egy Adonisz-másolat bámult rájuk kíméletlenül, üres, pupilla nélküli szemével.

Egyik karja kinyújtva, csuklójára sárga táblát akasztottak, melyen ez állt: BELÉPNI SZIGORÚAN TILOS.

Mr. Carlin előhalászott egy kulcsosomót zakója zsebéből, kiválasztott egy kulcsot, majd fölmászott a létrára. A harmadik fokon megállt, kopasz feje halványan derengett az árnyékok között.

- Nem szeretem azt a tükört - mondta. - Sosem szerettem. Félek belenézni. Félek tőle, hogy egy nap mégis belenézek, és meglátom... amit a többiek is láttak.

- Ők is csak magukat látták - mondta Spangler.

Mr. Carlin beszédre nyitotta a száját, aztán mégsem szólt, csak megcsóválta a fejét, motoszkált egy ideig a feje fölött, nyakát nyújtogatva, hogy a kulccsal pontosan beletaláljon a zárba.

- Ki kéne már cserélni - mormolta. - Ez... a fene!

A lakat hirtelen kipattant, és lefordult a pántról. Mr. Carlin ügyetlenül utánakapott, mire majdnem leesett a létráról. Spangler fürgén elkapta a lakatot, és fölnézett a másikra. A férfi reszketve kapaszkodott a létra csúcsába, arca fehér a barna félhomályban.

- Magát ez *komolyan* idegesíti, ugye? - szólt Spangler kissé csodálkozva.

Mr. Carlin nem válaszolt. Mintha megbénult volna.

- Jöjjön le - mondta Spangler. - Kérem. Mielőtt még leesik.

Carlin lassan lemászott a létráról, úgy kapaszkodva minden egyes fokba, mintha csak valami feneketlen mélység fölött egyensúlyozna. Amint a lába padlót ért, fecsegni kezdett, akár egy elektromos szerkezet, amelynek elfordítják a kapcsolóját.

- Negyedmillió - mondta. - Negyedmillió dolláros biztosítást kötöttünk, hogy fölhozzuk azt az... *izét* odalentről ide. Azt az átkozott *izét*. Még egy külön csigát is össze kellett ácsolni, hogy fölemelhessük a tetőtérbe. És én végig reménykedtem - szinte már imádkoztam -, bárcsak valakinek csúszna ki a kezéből... bárcsak szakadna el a kötél... bárcsak esne le az az izé, és törne szét millió darabra...

- Tényeket - szólt Spangler. - Tényeket, Carlin. Nem olcsó ponyvaregényekre vagyok kíváncsi, nem olcsó bulvárlapok sztorijaira, sem pedig olcsó horrorfilmek rémségeire. Tényekre. Először is: John Delver normandiai származású kézműves volt, aki tükröket készített az úgynevezett Erzsébet kori Angliában. Élete és halála egyaránt érdektelen. Nem firkált a padlójára pentagrammákat, hogy aztán a házvezetőnőjével tüntettesse el, nem gyártott kénbűzös iratokat, vérfolttal aláírás helyett. Másodszor: tükrei a gyűjtők kedvencévé váltak elsősorban finom megmunkálásuk miatt, és mert az általa használt anyag kristályszerkezete enyhén fölnagyítva és eltorzítva láttatott mindent - ez jellegzetes védjegyévé vált. Harmadszor: köztudomású, hogy manapság már csak öt Delver létezik - közülük kettő Amerikában. Értékük felbecsülhetetlen. Negyedszer: ez a Delver, valamint egy másik, amely elpusztult London bombázásakor, bizonyos kétes hírnévre tett szert, ami nagyrészt hazugságokon, túlzásokon és véletleneken...

- Ötödször pedig - mondta Mr. Carlin -, maga egy nagyképű fattyú, nem igaz?

Spangler enyhe megvetéssel nézegette a vak Adoniszt.

- Én vezettem a csoportot, amelyben annak a Sandra Batesnek a bátyja is részt vett, amikor belenézett a maga drágalátos Delver-tükrébe, Spangler. Talán tizenhat éves lehetett, egy középiskolás csoporttal érkezett. Épp a tükrő történetét ismertettem, és ahhoz a részhez értem, amit *maga* is annyira szeret - magasztalni kezdtem a hibátlan megmunkálást, az üveg tökéletességét -, amikor a fiú fölemelte a kezét. "És mi az a fekete paca a bal felső sarokban? - kérdezte. - Az hibának látszik."

Az egyik barátja megkérdezte, mire gondol, erre a Bates fiú magyarázni kezdett, de félbehagyta. Nagyon közeli belenézett a tükörbe, végsőkéig feszítve a vitrint körülvevő vörös bársony védőkötelet - *aztán maga mögé pillantott, mintha valakinek a tükörképét látta volna - valakiét fekete ruhában -, aki a válla mögött állt.*

"Mintha egy férfi lett volna - mondta. - De az arcát nem láttam. Most meg már eltűnt."

Ennyi volt az egész.

- Folytassa - szólt Spangler. - Már alig várja, hogy elmondhassa, a Kaszás volt az - azt hiszem, ez a szokásos magyarázat, nem? Hogy a kiválasztottak megláthatják a Kaszás képmását a tükörben. Rajta, ember, ne fogja vissza magát. A *National Enquirer* imádni fogja a sztorit! Meséljen a rettenetes következményekről, és utasítsa el minden magyarázatomat. Később talán elütötte egy autó? Vagy kiugrott az ablakon? Mi történt?

Mr. Carlin kétségbeesett kis vihogást hallatott.

- Magának tudnia kéne, Spangler. Nem elmondta kétszer is, mennyire... hm... jól ismeri a tükör történetét? Egyáltalán nem voltak rettenetes következmények. Soha nem is voltak. Ezért nem szerepelt a Delver-tükör sosem a vasárnapi mellékletekben, mint a Kohinoor gyémánt, vagy Tutanhamon sírjának átka. Ez azokhoz képest túl közönséges. Ugye azt hiszi, bolond vagyok?

- Igen - mondta Spangler. - Most már felmehetünk?

- Természetesen - felelte Mr. Carlin szenvedélyesen. Fölmászott a létrára, és fölnyomta a csapóajtót.

Rövid ketyegés, majd csattanás hallatszott, amint az ellensúly behúzta a sötétségbe, aztán Mr. Carlin is eltűnt odafönt. Spangler követte. A vak Adonisz mit sem tudva bámult utánuk.

A tetőtérben iszonyú forróság uralkodott, és csupán egyetlen pókhálós, sokszögű ablak világította meg, amely piszkos tejszínű derengéssé szűrte a kinti éles ragyogást. A tükör a fény felé fordítva állt, amelynek nagy részét visszaverte, gyöngyház fényű foltot vetítve a szemközti falra. Az egészet egy fakeret rögzítette biztonságosan. Mr. Carlin feléje sem pillantott. Szándékosan nem is nézett arra.

- Még csak egy porfogót sem tett rá - szólt Spangler, láthatólag először fölmérgesedve.

- Olyan ez, mint egy szem - mondta Mr. Carlin.

Hangja még mindig elhalón, üresen szólt.

- Ha szabadon hagyjuk, mindig szabadon, talán megvakul egyszer.

Spangler nem is figyelt rá. Levette zakóját, és a gombokat gondosan befelé fordítva végtelen gyengédséggel letörölte a port a tükör domború felszínéről. Aztán hátrább lépett, és végignézett rajta.

Eredeti volt. Kétség sem férhetett hozzá, és valójában nem is kételkedett benne soha. Tökéletes példája volt Delver páratlan géniuszának. A rendetlen tetőtér a háta mögött, saját tükörképe, Carlin félig elfordult figurája... mind tisztán, élesen, szinte már térhatásúan látszottak. Az üveg enyhe nagyító hatása mindennek még egy leheletnyi görbületet is adott, akár egy negyedik dimenziós torzítás.

Olyan volt...

Gondolta félbe szakadt, és a harag újabb hulláma öntötte el.

- Carlin.

Carlin nem felelt.

- Carlin, maga átkozott bolond, azt mondta, az a lány nem rongálta meg a tükröt!

Semmi válasz.

Spangler jéghidegen pillantott rá a tükörben.

- A bal felső sarokban le van ragasztva egy folt. Csak nem betörte? Az isten szerelmére, ember, beszéljen!

- Maga a kaszást látja - mondta Carlin.

Szörnyű volt a hangja, teljesen érzéketlen.

- A tükrön sehol sincs ragasztás. Húzza végig rajta a kezét... te jó isten.

Spangler gondosan keze köré tekerte a kabátujját, kinyúlt, és finoman a tükrőhöz nyomta.

- Látja? Semmi természetfölötti. Eltűnt. A kezem eltakarja.

- Eltakarja? Érzi a ragasztást? Miért nem szedi le?

Spangler óvatosan elvette a kezét, és a tükörbe nézett. Minden még jobban eltorzult; a helyiség ferde falai örülten lengeni látszottak, mintha a tetőtér a láthatatlan örökkévalóságba készülne elúszni. Az üvegen nyoma sem volt a sötét foltnak. Hibátlannak látszott. Megvetően konstata, hogy hirtelen beteges félelem árasztotta el.

- Ugye hasonlított hozzá? - kérdezte Mr. Carlin.

Arca nagyon sápadt volt, egyenesen a padlóra meredt. Nyakán görcsösen rángott egy izom.

- Ismerje be, Spangler. Mintha egy csuklyás alak állt volna maga mögött, igaz?

- Mintha ragasztószalag takart volna el egy apró repedést - mondta Spangler nagyon határozottan.

- Se több, se kevesebb...

- A Bates fiú tagbaszakadt legény volt - mondta gyorsan Carlin.

Szavai úgy csobbantak bele a forró, mozdulatlan levegőbe, mint kövek a fekete vízbe.

- Mint egy futballista. Feliratos pólót és sötétzöld katonai nadrágot viselt. Félúton jártunk az emeleti kiállítások felé, amikor...

- Rosszul leszek ettől a hőségtől - mondta Spangler kissé nyugtalanul.

Elővett egy zsebkendőt, és most a nyakát törölgette. Szeme apró, rebbenő mozdulatokkal pásztázta a tükör domború felszínét.

- Amikor azt mondta, innia kell egy kis vizet... egy kis vizet, az isten szerelmére!

Carlin megfordult, és vadul Spanglerre meredt.

- Honnan tudhattam volna? Honnan tudhattam volna?

- Van itt egy mosdó? Azt hiszem, mindjárt...

- A pólója... még láttam egy pillanatra a pólóját, amint lefelé ment a lépcsőn... aztán...

- ... elhányom magam.

Carlin megcsóválta a fejét, mintha valamit le akarna rázni róla, majd ismét a padlóra meredt.

- Természetesen. Az első emeleten a harmadik ajtó balra, ha a lépcsővel szemben áll.

Könyörgően nézett föl.

- Honnan tudhattam volna?

De Spangler már le is lépett a létrára. Az megremegett a súlya alatt, és Carlin egy pillanatra azt hitte - abban reménykedett -, hogy leesik. De nem. A padló nyílásán át figyelte Carlin, mint ereszkedik le, egyik kezét a szája elé tartva.

- Spangler?...

De az már elment.

Carlin hallgatta, ahogy elhalkul lépteinek visszhangja, majd teljesen elhal. Amikor csönd lett, hevesen összerázkódott. Megpróbálta lábát a csapóajtó felé irányítani, de mintha megdermedt volna. Csak az utolsó, futó pillantás a fiú pólójára...

Istenem!...

Akárha óriási, láthatatlan kezek húzták volna a fejét, valami arra kényszerítette, hogy fölnézzen. Hiába nem akart, Carlin belebámult a Delver-tükör csillogó mélységeibe.

Semmi sem volt ott.

A szoba számára hűen tükröződött vissza, poros kiterjedése csillogó végtelenségévé változott. Egy Tennyson-vers töredéke jutott eszébe, és ő hangosan maga elé mormolta: "Beteggé tesznek az árnyak" panaszkolta Shalott úrnője..."

És még mindig nem tudta levenni a szemét róla, a lélegző csönd fogva tartotta. A tükör egyik sarkából egy molyrágta bölényfej kukucskált rá lapos obszidiánszemekkel.

A fiú inni akart egy kis vizet, az ivókút pedig a földszinti előcsarnokban volt. Lement a lépcső, és...

És sosem tért vissza.

Soha.

Sehová.

Mint a hercegnő, aki miután felcicomázta magát a tükör előtt egy *soirée*-ra menet, úgy döntött, még visszamegy a szalonba a gyöngyeiért. Mint a szőnyegkereskedő, aki kikocsizott, és csupán az üres kocsit és két szótlan lovát hagyta hátra.

Aztán a Delver-tükör New Yorkban volt 1897-től 1920-ig, amikor is Crater bíró...

Carlin szinte hipnotizálva meredt a tükör sekély mélységeibe. Odalent a vak Adonisz tovább figyelt.

Úgy várta Spanglert, ahogy a Bates család várhatta a fiát, ahogy a hercegnő férje várhatta a feleségét, hogy visszatérjen a szalonból. A tükörbe bámult és várt.

És várt.

És várt.